

Дзянбо Юй

здобувач кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту,
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
E-mail: kostia_mamonov@mail.ru

**ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ
БУДІВЕЛЬНИХ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ
ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Юй, Дзянбо. Особливості управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств у сучасних умовах господарювання [Текст] / Дзянбо Юй // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2014. – Том 17. – № 2. – С. 128-135. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Метою роботи є виявлення особливостей управління фінансово-економічною безпекою на будівельних корпоративних підприємствах з урахуванням сучасних складних умов господарювання в Україні. У результаті дослідження виокремлено елементи, які впливають на формування фінансово-економічної безпеки на будівельних корпоративних підприємствах: організаційна структура управління, суб'єкти управління, об'єкт управління, що характеризує фінансово-економічну безпеку, функції управління, процес управління, механізм управління. Обґрунтовано, що фінансово-економічна безпека будівельних корпоративних підприємств містить механізм управління фінансово-економічною безпекою і складається із сукупності принципів, методів, інструментів та стимулів, спрямованих на зростання ефективності та результативності заходів щодо формування та використання фінансово-економічної безпеки. Доведено необхідність створення власної служби безпеки будівельних корпоративних підприємств, яка базується на наступних ознаках: комплексність, самостійність, унікальність, неупередженість тощо. Визначено принципи формування фінансово-економічної безпеки на будівельних корпоративних підприємствах. Обґрунтовано, що концепція (політика) безпеки визначається як система поглядів, рішень та дій у сфері безпеки, які створюють умови для досягнення цілей бізнесу. Для управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств запропоновано наступні напрями: виявлення пріоритетних фінансових інтересів та розробка їх системи; аналіз наявних загроз фінансово-економічній безпеці; оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки корпоративних підприємств будівельної галузі; розробка заходів із забезпечення фінансово-економічної безпеки, формування рекомендацій із застосування їх у діяльності підприємств; планування бюджету реалізації розробленого комплексу заходів із забезпечення фінансово-економічної безпеки; реалізація заходів; здійснення контролю за ходом реалізації заходів; оперативне управління фінансово-економічною безпекою. Визначено напрями та особливості здійснення контролю за провадженням заходів щодо реалізації фінансово-економічної безпеки на будівельних корпоративних підприємствах.

Ключові слова: будівельні корпоративні підприємства; фінансово-економічна безпека; управління; принципи; методи; служба безпеки; моніторинг; контроль.

FEATURES OF MANAGEMENT BY FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF BUILDING CORPORATE ENTERPRISES IN THE MODERN BUSINESS ENVIRONMENT

Abstract

The purpose of the research is to identify the features of management by financial – economic security of building corporate enterprises taking into consideration the current mixed business conditions in Ukraine. As a result of the research the elements that influence the formation of financial – economic security of building corporate enterprises have been discovered. They are the organizational management structure, the subjects management, the object management, which characterizes the financial – economic security, management functions, process management, management mechanism. It is grounded that the financial – economic security of building corporate enterprise includes management mechanism of financial – economic security and consists of a set of principles, methods, tools and incentives. Their aim is to increase efficiency and effectiveness of the measures as for the creation and usage of financial – economic security. It is proved the necessity of creation of building corporate enterprises security service, which is based on the next criteria: comprehensiveness, independence, uniqueness, fairness, etc. The principles of formation of financial – economic security for building corporate enterprises are identified. It is substantiated that the concept (policy) of security is defined as the system of beliefs, decisions and actions in the field of security that create the conditions for achieving business objectives. To manage the financial – economic security of building corporate enterprises the following areas are proposed: identification of priorities and financial interests in the development of their systems; analysis of existing threats to the financial – economic security; evaluation of the financial – economic security of corporate enterprises of building industry; development of measures to ensure financial – economic security, development of recommendations from their use in the enterprise; planning of the budget of implementation of developed set of measures to ensure financial – economic security; implementation of measures; monitoring the progress of implementation of the measures; operational management of the financial – economic security. The directions and characteristics of monitoring the implementation of measures to realize the financial – economic security for building corporate enterprises are determined.

Keywords: building corporate enterprises; financial and economic security; management; principles; methods; security; monitoring; control.

JEL classification: D210, G390, J280, L740

Вступ

Складність ситуації, динамічність та непередбачуваність процесів, які відбуваються у ринковому середовищі, неоднозначний вплив зовнішнього середовища на будівельні корпоративні підприємства обумовлюють необхідність визначення особливостей управління фінансово-економічною безпекою (ФЕБ) в системі управління суб'єктами господарювання.

Узагальнення та систематизація теоретичних і практичних положень щодо формування й реалізації фінансово-економічної безпеки на підприємствах представлені у розробках: І. Бланка, Т. Васильцева, О. Захарова, О. Мороза, О. Новікової, П. Орлова, І. Сорокіної, Л. Шамаєвої та ін.

Мета та завдання статті

Метою дослідження є визначення особливостей формування та реалізації фінансово-економічної безпеки на будівельних корпоративних підприємствах (БКП), з урахуванням сучасних умов господарювання в Україні.

Для досягнення поставленої мети вирішуються наступні завдання:

- визначити елементи управління фінансово-економічної безпеки будівельних корпоративних підприємств;
- охарактеризувати сутнісні та структурні характеристики фінансово-економічної безпеки БКП;
- сформувати інструментарій щодо реалізації ФЕБ будівельних корпоративних підприємств;
- визначити напрями моніторингу і контролю за формуванням фінансово-економічної безпеки на БКП.

Виклад основного матеріалу дослідження

Управління ФЕБ будівельних корпоративних підприємств містить структурні підрозділи управління, кадровий потенціал, який виконує покладені на них завдання у межах делегованих повноважень, сукупність методів та інструментів, що забезпечують цей процес.

Для управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств необхідні наступні елементи:

- організаційна структура управління, до якої належать склад і підпорядкованість елементів, напрями та рівні управління;
- суб'єкти управління, які здійснюють управлінські функції і належать до апарату управління;
- об'єкт управління, який характеризує ФЕБ як функціональні ознаки управління;
- функції управління – цілеспрямований вплив суб'єктів управління на об'єкти через особливі види діяльності корпоративних підприємств будівельної галузі;
- процес управління – вплив суб'єктів управління на об'єкти управління за допомогою обраних методів та інструментів у контексті досягнення поставлених цілей;
- механізм управління – сукупність заходів, методів, інструментів, елементів впливу на процес прийняття та впровадження управлінських рішень для забезпечення фінансово-економічної безпеки корпоративних підприємств будівельної галузі.

Таким чином, управління ФЕБ корпоративних підприємств будівельної галузі передбачає механізм управління фінансово-економічною безпекою і складається із сукупності принципів, методів, інструментів та стимулів, спрямованих на зростання ефективності та результативності заходів щодо формування та використання ФЕБ.

У цьому контексті слід вказати, що І. Бланк характеризує структуру механізму управління фінансовою безпекою підприємства, який складається з системи державного нормативно-правового регулювання, ринкового та внутрішнього механізму регулювання фінансової безпеки підприємства, системи методів та інструментів управління фінансовою безпекою підприємства [1].

Окрім фінансової та економічної складових безпеки корпоративних підприємств будівельної галузі, важливим є забезпечення постійного моніторингу, діагностика та прогнозування складових безпеки, які мають чітку взаємозалежність і обумовленість. Слід вказати, що зростання рівня техніко-технологічної безпеки дозволяє збільшити рівень виробничої потужності підприємств та фондівіддачі, знизити собівартість робіт та послуг, забезпечити отримання фінансового результату та рентабельності будівельного виробництва.

Зміцнення інтелектуально-кадрової безпеки забезпечує зростання продуктивності праці та доходу. При цьому, важливе значення мають сутнісні характеристики фінансово-економічної безпеки корпоративних підприємств будівельної галузі у контексті визначення видів економічної діяльності, секторів підприємництва, формулювання принципів та завдань безпеки, розробки механізму її забезпечення. Зокрема для корпоративних підприємств будівельної галузі пріоритетними є завдання щодо зростання ефективності матеріального забезпечення, зростання результативності взаємодії із зацікавленими особами.

При цьому для забезпечення стабільності, розвитку та безпеки будівельних корпоративних підприємств фокусується також увага на управлінні інноваційно-інвестиційною, об'єктною, інституційно-правовою, інформаційною та силовою складовими фінансово-економічної безпеки.

Слід зазначити, що на будівельні підприємства в процесі здійснення фінансово-господарської діяльності впливає широке коло негативних факторів, які формуються у зовнішньому середовищі, а саме: недосконалість законодавчої бази, низька платоспроможність населення та посилення конкуренції на будівельному ринку, високий рівень податкового навантаження та недосконалість відповідного законодавства, негативний вплив різних груп зацікавлених осіб, що взаємодіють із будівельними корпоративними підприємствами.

Фінансово-економічна безпека також виступає внутрішньою характеристикою підприємств, проте її необхідно розглядати з позиції захищеності всіх складових технологічного процесу та гарантування функцій окремого виду економічної діяльності. Процес будівництва у загальному вигляді визначається етапами: укладання договору на виконання будівельних робіт, проведення проектних розробок, складання калькуляцій та кошторисів, замовлення та отримання необхідних будівельних матеріалів, виконання робіт (будівництва), здача об'єктів замовнику та отримання коштів. Кожен із цих етапів потребує здійснення заходів щодо забезпечення безпеки. Зокрема при укладанні договору необхідно визначити широке коло питань, які стосуються забезпечення будівництва. При здійсненні проектних робіт визначаються можливі варіанти забудови та обирається найбільш оптимальний. У процесі складання кошторису дуже важливо дотримуватися норм та нормативів, при цьому орієнтуючись на вимоги замовника та інтереси самого будівельного корпоративного підприємства, визначаючи оптимальні цінові параметри. Для матеріального забезпечення особливе значення має здійснення безпекових процедур щодо створення умов для своєчасного і повного забезпечення матеріальними

цінностями. У процесі діяльності будівельні корпоративні підприємства створюють та реалізують будівельні об'єкти, при здачі яких фокусується увага на якісних, цінових та документальних факторах.

Важливим аспектом управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств є забезпечення виконання завдань і функцій будівельної діяльності, найважливішими з яких є будівництво об'єктів, реалізація замовникам, вплив на процес будівництва у частині обсягів замовлень та виконання робіт, скорочення витрат шляхом використання інноваційних технологій та сучасних матеріалів.

У межах кожного з джерел загроз фінансово-економічній безпеці можливе погіршення життєздатності підприємства або його функціональних складових, що потребує їх моніторингу та управління.

Тому визначаються завдання і принципи забезпечення фінансово-економічної безпеки будівельних корпоративних підприємств залежно від загроз його фінансово-господарській діяльності, які можна згрупувати за наступними ознаками: напрям діяльності підприємства; етап виробничого (будівельного) процесу; ресурсне забезпечення та етапи життєвого циклу підприємства. Дотримання визначених принципів та виконання поставлених завдань повинно дати змогу протидіяти негативним впливам зовнішнього середовища та є основою для створення механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки будівельних корпоративних підприємств. Загалом механізм управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств містить методи, інструменти та заходи з їх реалізації. З іншого боку, механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки є невід'ємним елементом системи його безпеки і базується на тих самих методах, принципах, завданнях, що і система гарантування безпеки підприємств загалом, які взаємопов'язані між собою.

Слід вказати, що, на думку деяких експертів, для забезпечення управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств важливе значення має розробка додаткових механізмів гарантування безпеки, які містять: 1) методи, заходи та інструменти системи ризик-менеджменту; 2) заходи суб'єктів вищого рівня в ієрархічній системі економічної безпеки; 3) використання асоціативних підприємницьких механізмів; 4) застосування неекономічних механізмів та методів [2, с. 59].

Для забезпечення управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств передбачено створення власної служби безпеки. Служба безпеки будівельних корпоративних підприємств базується на наступних ознаках: комплексність, самостійність, унікальність, неупередженість тощо. Стан та перспективи безпеки підприємств є залежними від розміру підприємства, організаційно-правової форми господарювання, галузевої приналежності, характеру конфіденційної інформації тощо. Створення системи управління фінансово-економічної безпеки будівельних корпоративних підприємств можна ототожнити із запобіганням можливим збиткам унаслідок негативного впливу на систему безпеки підприємства за різними аспектами фінансово-господарської діяльності.

У результаті аналізу сучасних наукових розробок [4; 7; 9; 10] визначено принципи управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств:

- необхідність розробки, затвердження і реалізації стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки;
- визначення сукупності власних фінансових інтересів будівельних корпоративних підприємств у складі його місії, критеріїв оцінки стану фінансово-економічної безпеки і прогнозу кількісних значень індикаторів системи управління безпекою на перспективу;
- забезпечення збалансованості фінансових інтересів будівельних корпоративних підприємств, окремих його підрозділів і персоналу;
- необхідність постійного моніторингу реальних і потенційних загроз фінансово-економічній безпеці з метою своєчасного їх виявлення та розроблення заходів щодо їх нейтралізації;
- відповідність заходів щодо забезпечення фінансово-економічною безпекою стратегії розвитку, його місії;
- своєчасність розробки та реалізація заходів із нейтралізації загроз фінансово-економічній безпеці і власним фінансовим інтересам будівельних корпоративних підприємств;
- формування стимулів для ефективного використання ресурсного потенціалу, запровадження інноваційних проєктів;
- забезпечення високого рівня конкурентоспроможності будівельних корпоративних підприємств;
- характеристика організаційних напрямів та методичних засад управління фінансово-економічної безпеки.

Управління фінансово-економічною безпекою повинно формуватися відповідно до концепції та стратегії безпеки, що впроваджені на будівельних корпоративних підприємствах. У наукових дослідженнях концепція (політика) безпеки визначається як система поглядів, рішень та дій у сфері безпеки, які створюють умови для досягнення цілей бізнесу [2; 3; 5; 6; 8; 11]. Стратегія управління

фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств характеризується сукупністю найбільш значущих рішень, які спрямовані на забезпечення програмного рівня безпеки функціонування підприємств [2]. Стратегія фінансово-економічної безпеки визначається довгостроковим планом (програмою) дій суб'єкта фінансової безпеки щодо її забезпечення. У межах управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств візначаються наступні стратегії:

1. Миттєва стратегія, згідно з якою система безпеки підприємств реагує на несподівані реальні загрози його діяльності. Тоді, з одного боку, спеціально створені підрозділи на підприємствах для уникнення несподіваних загроз у короткостроковому періоді можуть послабити дію цих загроз, а з іншого, – можуть виникнути ситуації, коли підприємство зазнає збитків у довгостроковому періоді.

2. Попереджувальна стратегія, згідно з якою суб'єкти господарювання завчасно проводять роботу щодо виявлення і прогнозування впливу та наслідків потенційних загроз. Працівники (підрозділи), які займаються цими проблемами, цілеспрямовано проводять роботу із забезпечення сприятливих умов діяльності будівельних корпоративних підприємств.

3. Компенсаційна стратегія, згідно з якою будівельним корпоративним підприємствам доцільніше компенсувати втрати від настання загроз безпеці, ніж утримувати в штаті працівників служби безпеки. Ця стратегія допустима у тому випадку, коли збитки від потенційних загроз є невеликими або неможливо реалізувати попередні дві стратегії.

Не менш важливим аспектом при здійсненні управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств є вивчення управлінських функцій. До основних функцій управління фінансово-економічною безпекою входить планування (програмування, прогнозування), організація, регулювання, стимулювання і контроль.

При цьому управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств спрямовано на досягнення фінансової стійкості та захист його фінансово-економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз для забезпечення стабільності та стійкого розвитку у довгостроковому періоді.

Основними завданнями управління фінансово-економічною безпекою є:

- виявлення і прогнозування дії внутрішніх і зовнішніх загроз фінансово-економічній безпеці підприємств;
- прогнозування і попередження кризових явищ;
- встановлення системи пріоритетних інтересів, які необхідно захистити і в процесі розвитку суб'єктів господарювання;
- забезпечення ефективного механізму протистояння загрозам фінансово-економічній безпеці підприємств, розробка заходів щодо їх ліквідації та методів оцінки ефективності цих заходів.

З огляду на задачі, що ставляться перед системою фінансово-економічної безпеки, процес управління можна поділити на наступні етапи:

1. Виявлення пріоритетних фінансових інтересів та розробка їх системи, що передбачає стратегію розвитку підприємства та його місію.

2. Аналіз існуючих загроз фінансово-економічній безпеці, у межах якого проводяться операції з відбору загроз безпеці, оцінювання ймовірності настання цих загроз, розрахунок розміру можливих збитків та втрат від дії потенційних або реальних загроз, дослідження чинників, які зумовили збитки.

3. Оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки корпоративних підприємств будівельної галузі:

- визначення «безпечного стану» підприємств та вибір критеріїв ефективності фінансово-економічної безпеки відповідно до цього стану;
- характеристика граничних значень показників (індикаторів) стану безпеки підприємства;
- дослідження та моніторинг обраних показників, зіставлення їх фактичних значень із граничними;
- визначення рівня фінансово-економічної безпеки корпоративних підприємств будівельної галузі за обраними показниками.

4. Розробка заходів із забезпечення фінансово-економічної безпеки, формування рекомендацій із застосування їх у діяльності підприємств.

5. Планування бюджету реалізації розробленого комплексу заходів із забезпечення фінансово-економічної безпеки корпоративних підприємств будівельної галузі.

6. Реалізація заходів відповідно до розробленої стратегії у процесі фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання.

7. Здійснення контролю за ходом реалізації заходів із забезпечення фінансово-економічної безпеки.

8. Оперативне управління фінансово-економічною безпекою, яке передбачає коригування наявної системи або розробку нової, що гарантуватиме належний рівень безпеки.

Для організації ефективного управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств необхідне створення адекватної системи управління фінансовими ресурсами, яка б збалансувала інтереси розвитку суб'єктів господарювання, достатній рівень наявних

грошових коштів та платоспроможність. При цьому основними стратегічними цілями діяльності корпоративних підприємств будівельної галузі є максимізація прибутку, забезпечення фінансової стійкості та інвестиційної привабливості, створення оптимальної структури капіталу, зміцнення конкурентних позицій на ринку.

Характер небезпек, що постають перед корпоративними підприємствами будівельної галузі, є відмінним залежно від етапу життєвого циклу та економічної ситуації в країні. Головними загрозами у кризовому періоді є знищення його виробничого, технічного, кадрового потенціалу як чинника життєдіяльності суб'єктів господарювання. Одним із джерел формування фінансових ресурсів є власний капітал, позикові кошти, тому в умовах кризи ці засоби інвестування у діяльність підприємства можуть бути недостатніми, що веде до гальмування розвитку суб'єктів господарювання та накопичення негативних явищ. У період стійкого функціонування підприємства основну увагу звертають на підтримання нормальних обсягів виробництва, на їх розширення, на запобігання збитку, на захист службової інформації, посилення комп'ютерних баз даних, на протидію недобросовісній конкуренції. Крім того, для забезпечення фінансово-економічної безпеки загалом необхідно звернути увагу на рівень ліквідності, підтримання позитивного значення та зростання показника рентабельності, недопущення банкрутства. Слід зазначити, що величина впливу загрози фінансово-економічній безпеці корпоративних підприємств будівельної галузі залежить від чинників, які виникають через невизначеність середовища, в якому знаходиться суб'єкт господарювання.

У межах управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств передбачається використання певних методів та заходів, у тому числі їх взаємодії, для створення системи безпеки. Організаційні та фінансові можливості суб'єктів господарювання залежать від їх розміру, типу, та обсягів діяльності. Також різним є рівень ризику, що впливає на фінансово-господарську діяльність корпоративних підприємств будівельної галузі. Впровадження заходів щодо управління фінансово-економічною безпекою здійснюється на основі формування й функціонування організаційних структур, що забезпечують безпеку.

Слід зазначити, що для забезпечення управління фінансово-економічною безпекою на корпоративних підприємствах будівельної галузі застосовується матричний підхід, із створенням служби із організації управління фінансово-економічної безпеки та делегуванням деяких функцій іншим відділам. При цьому проблеми фінансування відповідних безпекових дій знаходиться у фокусі уваги планово-економічного відділу, інституційно-правових – юридичної структури тощо.

У разі зниження та недостатності фінансових ресурсів для забезпечення фінансово-економічної безпеки застосовується договірний підхід.

Будівельні корпоративні підприємства, які мають значний обсяг фінансових ресурсів, можуть спрямовувати їх на створення і забезпечення функціонування окремого відділу, який буде займатись оцінюванням ризиків діяльності, визначенням та інтегруванням ймовірних загроз, здійснювати розробку та реалізацію заходів щодо їх попередження, використовують матричний або комплексний підхід до управління фінансово-економічної безпеки. У цьому контексті визначається рівень управління безпековими процесами на кожному з етапів будівництва. Для створення служби безпеки здійснюються організаційні, інституційні, економічні, мотиваційні та ін. заходи.

Вихідною передумовою адаптації підприємства до змін є формування інформаційно-аналітичного забезпечення щодо аналізу зовнішнього середовища функціонування будівельних корпоративних підприємств. При цьому управління визначається як безперервний процес забезпечення належного рівня життєздатності суб'єктів господарювання шляхом пристосування до мінливого зовнішнього середовища та внесення оперативних змін у фінансово-господарську діяльність. Причому ці зміни відносяться до стратегічних цілей діяльності, що можуть супроводжуватися змінами у внутрішніх системах і підрозділах як відповідь на зміни у зовнішньому середовищі.

Для забезпечення адаптації будівельних корпоративних підприємств до змін зовнішнього середовища, внутрішніх трансформацій формування та реалізація фінансово-економічної безпеки є важливим напрямом шляхом підвищення ефективності використання ресурсів, взаємодії із зацікавленими особами, забезпечення конкурентоздатності та ін.

Забезпечення управління фінансово-економічною безпекою на корпоративних підприємствах будівельної галузі реалізуються через інституційні та організаційні заходи.

Далі здійснюється впровадження та реалізація організаційно-економічного механізму фінансово-економічної безпеки підприємств, розробляються економічні заходи у сфері безпеки. При цьому основною метою реалізації цієї групи заходів є підвищення економічної ефективності за пріоритетними напрямками та складовими фінансово-господарської діяльності підприємства.

Важливе місце у системі управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств посідають економічні заходи, які спрямовані на покриття збитків, визначення та усунення причин їх виникнення, підтримку або відновлення належного рівня платоспроможності й ліквідності, зниження рівня дебіторської та кредиторської заборгованостей, оптимізацію структури оборотних

коштів тощо. Формування надійної системи управління фінансово-економічною безпекою передбачає здійснення економічних заходів:

- зниження витрат діяльності корпоративних підприємств будівельної галузі;
- зростання рівня використання матеріальних та трудових ресурсів;
- скорочення дебіторської заборгованості;
- удосконалення системи взаєморозрахунків;
- упровадження мотиваційних заходів для стимулювання праці;
- удосконалення процесу ціноутворення;
- оптимальний підбір джерел фінансування поточної діяльності суб'єктів господарювання.

Узагальнюючи наведені вище дані, ми визначили, що для оптимізації процесу управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств вирішуються завдання:

- визначення та класифікація індикаторів, які формують фінансово-економічну безпеку, прогнозування критеріїв та показників безпеки;
- оптимізація рівня фінансово-економічної безпеки відповідно до стратегії управління;
- визначення та характеристика показників рентабельності, виявлення відхилень та своєчасне реагування на них;
- оцінка стану загроз фінансово-економічній безпеці у динаміці шляхом зіставлення темпів зростання показників діяльності будівельних корпоративних підприємств, забезпечення своєчасного реагування на них.

Отже, контроль є заключним етапом процесу забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств. Він дозволяє сконцентрувати увагу управлінського персоналу на значних відхиленнях фактичних показників від запланованих, що дає змогу оперативно приймати управлінські рішення, спрямовані на виконання поставлених перед системою завдань. Забезпечення контролю дозволяє підвищити ефективність безпекових дії у контексті формування й реалізації стратегії управління фінансово-економічною безпекою будівельних корпоративних підприємств.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Таким чином, у результаті дослідження запропоновано напрями та окреслено особливості управління фінансово-економічною безпекою на будівельних корпоративних підприємствах, виявлено елементи, які впливають на цей процес, охарактеризовано зовнішні і внутрішні загрози, що створює підґрунтя для формування й реалізації стратегії управління фінансово-економічною безпекою.

Список літератури

1. Бланк, И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия [Текст] / И. А. Бланк. – [2-е изд., стер.]. – К. : Эльга, 2009. – 776 с.
2. Васильців, Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення [Текст] : монографія / Т. Г. Васильців, В. І. Волошин, О. Р. Бойкевич, В. В. Каркавчук, [за ред. Т. Г. Васильціва]. – Львів: ВИДАВНИЦТВО, 2012. – 386 с.
3. Економічна безпека підприємств, організацій та установ [Текст] : навч. посіб. / В. Л. Ортинський, І. С. Керницький та ін. – К. : Правова єдність, 2009. – 544 с.
4. Козаченко, Г. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення [Текст] : монографія / Г. В. Козаченко, В. П. Пономарьов, О. М. Ляшенко. – К. : Лібра, 2003. – 280 с.
5. Концепція економічної безпеки сучасного підприємства [Текст] : монографія / О. В. Мороз, Н. П. Карачина, А. А. Шиян. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 241 с.
6. Новікова, О. Ф. Економічна безпека: концептуальні визначення та механізми забезпечення [Текст] : монографія / О. Ф. Новікова, Р. В. Покотиленко. – Донецьк : НАН України, Ін-т економіки промисловості, 2006. – 408 с.
7. Орлов, П. І. Основи економічної безпеки фірми [Текст] : навчальний посібник / П. І. Орлов, В. Є. Духов. – Х. : ТОВ «Прометей-Прес», 2004. – 284 с.
8. Сорокіна, І. В. Теоретико-методологічні аспекти формування системи економічної безпеки підприємства [Текст] / І. В. Сорокіна // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 12. – С. 114–122.
9. Теоретико-методологические и прикладные основы обеспечения экономической безопасности субъектов хозяйственной деятельности [Текст] : монографія. / Захаров О. І., Пригунов П. Я., Гнилицкая Л. В. // К. : ТОВ «Дорадо-Друк», 2011. – 290 с.
10. Шемаєва, Л. Г. Економічна безпека підприємств у стратегічній взаємодії з суб'єктами зовнішнього середовища [Текст] : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 21.04.02 «Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності» / Л. Г. Шемаєва. – Київ, 2010. – 42 с.
11. Экономическая безопасность [Текст] / А. И. Архипов, Р. А. Белоусов, А. Н. Быков и др. ; под. ред. В. К. Сенчагова. – Москва: ЗАО «Финстатинформ», 1998. – 621 с.

References

1. Blank, I. A. (2009). *Management of Enterprise Financial*. Kyiv: Elga.
2. Vasylytsiv, T. G., Voloshin, V. I., Boykevych, A. R., Karkavchuk, V. V. (2012). *Financial and economic security of Ukraine: strategies and mechanisms to ensure*. Lviv: Publishing.
3. Ortynsky, V. L. & Kernytsky, I. S. (2009). *The economic security of enterprises, institutions and organizations*. Kyiv: Pravova yednist.
4. Kozachenko, G. V., Ponomarev, V. P., Lyashenko, O. M. (2003). *Economic security of the enterprise: the nature and mechanism to ensure*. Kyiv: Libra.
5. Moroz, O. V., Karachyna, N. P., Shiyani, A. A. (2011). *The concept of economic security of modern enterprise*. Vinnytsya: VNTU.
6. Novikova, O. F. & Pokotylenko, R. V. (2006). *Economic security: conceptual definitions and mechanisms to ensure*. Donetsk, Ukraine National Academy of Sciences, Institute of Industrial Economics.
7. Orlov, P. I. & Duhov, V. E. (2004). *Principles of Economic Security firm*. Kharkiv : Prometheus Press.
8. Sorokina, I. (2009). *Theoretical aspects of forming the system of economic security*. *Actual problems of economy*, 12, 114-122.
9. Zakharov, O. I., Prigunov, P. Y., Gnilitkaya, L. V. (2011). *Theoretical and methodological and practical foundations of economic security of business entities*. Kyiv: Dorado-Druk.
10. Shemayeva, L. G. (2010). *Economic security in a strategic interaction with the subjects of the environment*. Abstract. Thesis ... Dr. Sc. Sciences: 21.04.02 "The economic security of business entities". Kyiv.
11. Arkhipov, A. I., Belousov, R. A., Bikov, A. N. (1998). *Economic Safety*. Moscow: ZAO "Fynstatynform".

Стаття надійшла до редакції 01.10.2014 р.